

**UCHWAŁA NR XV/96/2016
RADY MIEJSKIEJ W KAŁUSZYNIE**

z dnia 29 lutego 2016 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii na 2016 rok**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2015 r., poz. 1515 z późn. zm.) oraz art. 4¹ ust. 1, 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2015 r., poz. 1286 z późn. zm.) i art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012 poz. 124 z późn. zm.), Rada Miejska w Kałuszynie uchwala co następuje:

§ 1.

Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2016 r., w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Kałuszyna.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Janusz Kazimierz Pelka

Załącznik do Uchwały Nr XV/96/2016
Rady Miejskiej w Kałuszynie
z dnia 29 lutego 2016 r.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2016 rok

Wprowadzenie

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2016 rok określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania alkoholu i narkotyków. Działania proponowane w ramach Programu skorelowane są z działaniami z Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie .

Wśród różnych problemów społecznych, te związane z alkoholem i narkomanią są jednymi z trudniejszych do rozwiązania. Wynika to przede wszystkim z ich rozmiarów, złożoności oraz kosztów społecznych i ekonomicznych. Nadużywanie alkoholu przez jednego z członków rodziny destabilizuje funkcjonowanie całego systemu rodzinnego, rodzi poważne problemy i jest przyczyną cierpienia dorosłych i dzieci. Każdy może stać się uczestnikiem wypadku samochodowego spowodowanego przez nietrzeźwego kierowcę lub ofiarą zakłócania ciszy nocnej przez pijanych i hałaśliwych sąsiadów. Podejmowane działania profilaktyczne kierowane są do wszystkich mieszkańców, również niepijących, zarówno do osób dorosłych, młodzieży i dzieci. Osiągnięcie zamierzeń będzie możliwe, gdy działania będą prowadzone systematycznie i planowo, przy wykorzystaniu różnych form oddziaływania. Jedynie wspólne działania przedstawicieli różnych podmiotów mogą zainicjować proces zmian służących zmniejszeniu lub wyeliminowaniu szkód spowodowanych używaniem substancji psychoaktywnych. Współpraca daje szansę na zwiększenie efektywności działań i bardziej skuteczne rozwiązywanie problemów.

Zadania przyjęte do realizacji w ramach Programu są spójne z kierunkami działań przyjętymi w następujących aktach prawnych i dokumentach:

- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2016,
- Narodowy Program Zdrowia,
- Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2016 roku Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Rozdział 1.

DIAGNOZA STANU PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOTYKOWYCH NA TERENIE GMINY

1. Sytuacja demograficzna

Aktualnie w Gminie Kałuszyn zamieszkuje ogółem 5993 mieszkańców. Struktura demograficzna obrazuje się następująco:

- Kobiety (pow.19. lat) stanowią grupę -2419
- Mężczyźni (pow.19. lat) stanowią grupę -2335
- Dzieci i młodzież (do lat 19-stu) stanowią grupę- 1239

2. Rynek alkoholowy

Tabela 1. Zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych

Rodzaj zezwolenia	zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	2011	2012	2013	2014	2015
do spożycia poza miejscem sprzedaży	do 4,5% oraz piwa	19	19	19	19	18
	od 4,5% do 18%	12	12	15	11	12
	powyżej 18%	11	11	14	13	13
do spożycia w miejscu sprzedaży	do 4,5% oraz piwa	7	5	7	8	8
	od 4,5% do 18%	3	2	2	3	3
	powyżej 18%	6	5	5	4	5

3. Uszkodzenia rozwoju psychofizycznego pijącej młodzieży

Zdaniem ekspertów poważne szkody związane z piciem alkoholu przez dzieci i młodzież występują u około 10–15% populacji w wieku między 15 a 18 rokiem życia, ale rozmiary realnych zagrożeń są znacznie wyższe.

W ciągu ostatnich lat zwiększyła się ilość pijącej i upijającej się młodzieży, w szczególności dziewcząt, oraz zmniejszyła ilość abstynentów.

W Szkole Podstawowej i w Gimnazjum w Kałuszynie w latach 2009-2015 prowadzono badania ankietowe w celu zbadania przyjmowania przez młodzież wzorów ryzykownego zachowania, polegających na piciu alkoholu. Badaniami obejmowano dwie populacje młodzieży – młodzież z klas VI Szkoły Podstawowej w Kałuszynie i młodzież Gimnazjum w Kałuszynie.

W Gimnazjum w Kałuszynie w miesiącu październiku 2015 roku przeprowadzono badanie ankietowe na temat: „Używanie substancji psychoaktywnych wśród uczniów”, brało w nim udział 145 ze 170 uczniów gimnazjum. Opracowane wyniki dotyczą kontaktu uczniów z alkoholem, paleniem papierosów, używaniem narkotyków, dopalaczy, anabolików lub sterydów.

Problem używania substancji psychoaktywnych przez uczniów dotyczy pośrednio **78 %** gimnazjalistów – taki odsetek badanych deklaruje, że zetknęło się z zażywaniem używek przez uczniów naszej szkoły.

Co trzeci uczeń (34 %) twierdzi, że był świadkiem palenia papierosów przez innego ucznia (zauważmy, że ankieta nie rozstrzyga, w jakiej mierze palenie dotyczy e-papierosów, a w jakiej tytoniu). Odpowiednie odsetki dla alkoholu wynoszą – 20 %, narkotyków – 5%, dopalaczy i sterydów anabolicznych wynoszą 5% i 4 %.

Z analizy ankiety wynika, że 42 % uczniów przyznaje się do spożywania alkoholu, prawie co trzeciemu uczniowi zdarzyło się palić papierosy (32 %), a 5% informuje o swoich doświadczeniach z narkotykami. Spożycie dopalaczy oraz anabolików (sterydów) utrzymuje się na poziomie błędu statystycznego i wynosi po 2 % dla każdego typu substancji.

Szacunki popularności alkoholu wśród uczniów gimnazjum w poprzednich latach (badanie ankietowe E. Stys) sugerują tendencję spadkową: 2011 – 77%, 2012 – 73 %, 2013 – 65 %, 2014 – 63 %. Mimo to relatywnie niski wynik uzyskany w bieżącym roku szkolnym może być po części efektem zastosowania innej metody (wielowątkowa, rozbudowana ankieta).

Spośród spożywanych alkoholi gimnazjaliści najczęściej wymieniają piwo (26 %), rzadziej wódkę (18%) i wino (w tym szampan) (14%). Spożycie innych alkoholi kształtuje się na poziomie błędu statystycznego i wynosi: 3% - alkohol etylowy i denaturat, 2%- nalewki, 2%- spirytus, 1%- alkohole mieszane (drinki), 1% - likiery.

Jeśli chodzi o narkotyki, 4% uczniów przyznaje się do palenia marihuany, a 1 % (= 2 osoby w badanej próbie) do zażywania wielu różnych substancji :haszyszu, amfetaminy, mefedronu, kokainy, heroiny i LSD.

Po 2 % uczniów (= 3 osoby w badanej próbie) twierdzi, że stosowało dopalacze i anaboliki (sterydy). Jedynym dopalaczem wymienianym przez gimnazjalistów z nazwy jest „mocarz”- susz roślinny nasączony syntetycznymi substancjami psychoaktywnymi słynący z groźnej dla życia toksyczności.

Przeszło ¾ uczniów (77%) ocenia, że gimnazjaliście jest łatwo kupić lub zdobyć papierosy. Równie dostępny wydaje się alkohol (72 %). Inne substancje wydają się uczniom mniej osiągalne, choć wciąż możliwe do zdobycia: 37% uczniów postrzega narkotyki i dopalacze jako łatwo dostępne, zaś w przypadku anabolików (sterydów) odpowiedni odsetek wynosi 34%.

Osoby, które deklarują częstsze używanie ww. substancji:

- więcej czasu spędzają na portalach społecznościowych,

- więcej czasu spędzają, oglądając filmy i telewizję,
- częściej spotykają się z zażywaniem substancji psychoaktywnych przez innych uczniów,
- lepiej oceniają atmosferę panującą w klasie,
- gorzej oceniają dostęp do substancji,
- gorzej oceniają jakość kontaktu z nauczycielami,
- więcej czasu spędzają na spotkaniach z kolegami/ koleżankami,
- dłużej uczęszczają do gimnazjum (starsze klasy)
- częściej czują się celem agresywnych zachowań ze strony uczniów innych klas,
- częściej czują się celem agresywnych zachowań ze strony rodziców,
- częściej byli świadkami agresywnych zachowań uczniów,
- częściej są rozdrażnieni,

4. Uszkodzenia zdrowia u dorosłych osób nadmiernie pijących

Problem z nadużywaniem alkoholu ma według liderów lokalnej społeczności ok.18% mieszkańców naszej gminy w wieku produkcyjnym szacuje się, że uzależnionych od alkoholu jest około 120 osób, spośród nich ok. 17% podjęło leczenie (w poradniach odwykowych, w stacjonarnych oddziałach leczenia odwykowego).

5. Szkody występujące u członków rodzin z problemem alkoholowym

Obejmują przede wszystkim schorzenia psychosomatyczne i zaburzenia emocjonalne spowodowane chronicznym stresem i przemocą oraz demoralizację, ubóstwo i obniżenie szans osiągnięcia kariery zawodowej.

Niebieskie karty

Na obszarze Gminy Kałuszyn w 2015 r. wdrożono 8 procedur Niebieskiej Karty z czego 4 zostało zakończonych. W analogicznym okresie 2014 r. wdrożono 8 procedur niebieskiej Karty z czego 5 zostało zakończonych.

Tabela 5. Rodziny z problemem alkoholowym objęte pomocą społeczną (dane uzyskane z OPS w Kałuszynie).

Rodziny objęte pomocą społeczną	2011	2012	2013	2014	2015
Ogółem	209	250	212	214	221
W tym z problemem alkoholowym	27	35	30	30	25

6. Alkoholowa dezorganizacja środowiska pracy i bezrobotnych

Utrzymywanie się długiego okresu pozostawania bez pracy stanowi jeden z głównych czynników ryzyka nasilania się uzależnień, problemów alkoholowych oraz zaburzeń o charakterze niedostosowania społecznego. Brak pracy, konieczność poszukiwania jej poza miejscem zamieszkania ograniczają możliwość samodzielnego zaspokajania potrzeb materialnych rodzin, sprzyjają reakcjom i zachowaniom frustracyjnym. Skutkiem tego może być powstawanie negatywnych mechanizmów redukcji napięć, w tym poprzez nadużywanie alkoholu, a dalszą tego konsekwencją mogą być zachowania agresywne i przemoc w rodzinach

7. Naruszenia prawa i porządku przez osoby nietrzeźwe.

Z informacji otrzymanych z Posterunku Policji wynika, że na terenie gminy Kałuszyn w latach 2010-2015 roku odnotowano czyny przestępcze popełnione w stanie nietrzeźwości.

Tabela 6. Naruszenia prawa i porządku przez osoby nietrzeźwe.

	Naruszenia prawa	2011	2012	2013	2014	2015
przestępstwa	popełnione przez kierujących pojazdami samochodowymi	12	13	17	11	7
	popełnione przez rowerzystów	5	3	4	2	0
	znęcanie się fizyczne i psychiczne nad osobą najbliższą	2	3	3	1	1
	Wprowadzanie alkoholu z nielegalnych	1	0	0	1	0

	źródło					
	Groźby karalne	0	2	0	0	0
wykroczenia	spożywanie alkoholu w miejscu publicznym	2	7	0	15	22
	zakłócenia porządku publicznego	0	14	0	17	18

8. Na terenie Gminy Kałuszyn w 2015 r odnotowano jedno przestępstwo kryminalne przeciwko ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii.

Rozdział 2. CELE I ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Kałuszynie na rok 2016 ma na celu:

- 1) Dalszą aktywizację instytucji i społeczności gminy, do działań na rzecz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania alkoholu i narkotyków oraz wspomaganie działań służących rozwiązywaniu tych problemów.
- 2) Pomoc w wychodzeniu uzależnień osobom pijącym alkohol czy zażywającym substancje psychoaktywne w sposób ryzykowny lub szkodliwy oraz pomoc członkom ich rodzin doznającym szkód z tego powodu.
- 3) Stałe podnoszenie poziomu wiedzy na temat uzależnień poprzez rozwijanie działań edukacyjnych skierowanych do społeczności gminy, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.
- 4) Promowanie zdrowego, wolnego od alkoholu i narkotyków stylu życia.
- 5) Zmniejszenie dostępności do alkoholu i narkotyków poprzez restrykcyjne przestrzeganie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

Oczekiwane zmiany:

- 1) Modyfikacja stylu życia rodzin w kierunku prozdrowotnym i wolnym od nałogów.
- 2) Zmniejszenie patologii związanych z nadmiernym spożyciem alkoholu i narkotyków
- 3) Zmniejszenie wskaźników łamania prawa przez osoby uzależnione od alkoholu i narkotyków oraz zwiększenie liczby osób powracających do aktywnego życia po leczeniu odwykowym.
- 4) Zminimalizowanie efektów zaniedbań wychowawczych oraz zaburzeń życia rodzinnego wynikających z uzależnienia od alkoholu lub narkotyków.
- 5) Zmniejszenie zjawiska przemocy domowej.
- 6) Wyeliminowanie dostępności do alkoholu i substancji psychoaktywnych dla dzieci i młodzieży.

Rozdział 3. ZADANIA I SPOSÓB REALIZACJI

I. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków.

Sposób realizacji:

- 1) Prowadzenie Punktu Interwencyjno – Konsultacyjnego dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków i ich rodzin w ramach którego działają: grupy samopomocowe AA i Al-Anon, telefon zaufania i inne.
- 2) Udzielanie porad i informacji w zakresie możliwości podjęcia leczenia odwykowego.
- 3) Wskazywanie form leczenia odwykowego.
- 4) Kierowanie osób nadużywających alkoholu na badanie przeprowadzane przez biegłych w celu uzyskania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego.
- 5) Motywowanie do terapii.
- 6) Wnioskowanie o przymusowe leczenie alkoholowe.

II. Udzielanie rodzinom w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie .

Sposób realizacji:

- 1) Współpraca z Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
- 2) Organizowanie lokalnych porad, konferencji w zakresie wdrażania systemu pomocy dziecku i rodzinie z problemem alkoholowym.
- 3) Udzielanie pomocy psychospołecznej w rozwiązywaniu problemów życiowych.
- 4) Zakup podręczników szkolnych do biblioteki szkolnej w celu wypożyczania ich dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych.
- 5) Współpraca z sądem, prokuraturą, policją, pomocą społeczną, służbą zdrowia, szkołami, stowarzyszeniami, parafią oraz osobami fizycznymi działającymi na rzecz trzeźwości oraz podejmowanie działań mających na celu przeciwdziałanie przemocy oraz innym zachowaniom patologicznym wynikającym z uzależnienia.

III. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych

Sposób realizacji :

- 1) Realizacja programów profilaktycznych alternatywnych wobec uzależnień, adresowanych do dzieci i młodzieży, promujących życie bez alkoholu i innych środków psychoaktywnych.
- 2) Organizowanie badań i diagnoz pozwalających ocenić aktualny stan problemów uzależnień oraz efektów prowadzonych obecnie działań.
- 3) Organizowanie konkursów związanych z profilaktyką uzależnień obejmujących np. szkoły, parafię, bibliotekę, policję, dom kultury, przychodnię opieki zdrowotnej, stowarzyszenia, środowiska trzeźwościowe.
- 4) Prowadzenie systemu informacji na tematy związane z profilaktyką uzależnień na terenie gminy w prasie, Internecie oraz innych środkach przekazu.
- 5) Zakup i dystrybucja materiałów informacyjno-edukacyjnych: książek, broszur, ulotek, czasopism specjalistycznych i innych materiałów edukacyjnych i promocyjnych związanych z realizacją zadań określonych w programie.
- 6) Wspieranie programów profilaktycznych różnymi formami zajęć sportowych np. pomoc dzieciom i młodzieży w zorganizowaniu i prowadzeniu drużyn sportowych, prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych oraz zajęć sportowych organizowanych na terenie obiektu Zalew Karczunek.
- 7) Dofinansowanie wypoczynku dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych z programem edukacyjno-profilaktycznym.
- 8) Podejmowanie działań środowiskowych na rzecz ograniczenia spożycia alkoholu w szczególności przez osoby nieletnie.
- 9) Prowadzenie zajęć opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych z Gminy Kałuszyn.
- 10) Edukacja publiczna z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień poprzez udział w ogólnopolskich i regionalnych kampaniach i lokalnych kampaniach.

IV. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

Sposób realizacji:

- 1) Dofinansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych dla osób, które pracują z osobami uzależnionymi i członkami ich rodzin oraz członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- 2) Finansowanie pracy pełnomocnika ds. rozwiązywania problemów alkoholowych.
- 3) Organizowanie i wspieranie finansowe imprez środowiskowych propagujących zdrowy styl życia i alternatywne sposoby spędzania wolnego czasu we współpracy z np. grupami samopomocowymi AA i Al-Anon, szkołami, Domem Kultury, biblioteką i stowarzyszeniami działającymi na terenie gminy.

- 4) Budowanie systemu współpracy poprzez włączenie instytucji, organizacji pozarządowych, osób fizycznych, parafii w realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

V. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Sposób realizacji:

- 1) Przeprowadzanie kontroli podmiotów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych, przez upoważnionych pracowników Urzędu Miejskiego lub członków gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.
- 2) Prowadzenie działań edukacyjnych podmiotów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych i członków gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest otwarty na nowe możliwości realizacji zadań zgodnych ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Kaluszyn

**Rozdział 4.
BUDŻET PROGRAMU**

1. Zadania niniejszego programu będą finansowane ze środków pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
2. Harmonogram realizacji zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2016 rok stanowi załącznik do uchwały budżetu gminy na 2016 rok.

**Rozdział 5.
ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH**

1. Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przysługuje dieta za rozwiązywanie problemów alkoholowych na terenie gminy, w szczególności za udział w:
 - posiedzeniach komisji;
 - pracy w podkomisjach doraźnych powołanych przez przewodniczącego komisji w celu zbadania wybranej sprawy należącej do kompetencji komisji;
 - kontrolach punktów sprzedaży.
2. Wysokość diety ustala się w wysokości 120,00zł.
3. Dieta będzie płacona ze środków działu 851 – ochrona zdrowia, rozdziału 85154- przeciwdziałanie alkoholizmowi.
4. Dieta przysługuje za efektywny udział w pracach komisji.
5. Podstawą wypłaty diety jest potwierdzenie na liście obecności na posiedzeniu, pracy w podkomisjach doraźnych lub kontroli punktów sprzedaży.
6. Liczebność i skład podkomisji doraźnych ustala komisja lub przewodniczący komisji.